

El repte del curs: formar alumnes amb valors

Les noves matèries de serveis comunitaris i valors fomenten el perfil social de l'alumnat

ELISABET ESCRICHE Barcelona | Actualitzada el 18/09/2014 00:00

Dues noves matèries s'estrenen aquest curs a les aules catalanes: serveis comunitaris, i valors socials i cívics. La primera, segons Ensenyament, té com a objectiu dotar els estudiants de competències socials i ciutadanes a través del voluntariat i serà obligatòria a 3r o 4t d'ESO. La segona matèria pretén que l'estudiant "apregui a valorar" i s'impartirà a 1r, 3r i 5è de primària. Són els tres cursos en què s'aplica per primer cop la llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa (Lomce). De fet, Ensenyament ha apostat pels valors socials i cívics com a alternativa a la religió, que la llei Wert ha recuperat com a matèria avaluable.

Les dues matèries fan una clara aposta per fomentar el vessant social de l'alumnat. ¿Però tal com estan plantejades aconseguiran el seu objectiu pedagògic? Tant el coordinador de la plataforma Edu21 i pedagog, Enric Roca, com Clara Campo, psicopedagoga i coordinadora del Centre Promotor d'Aprenentatge, liderat per la Fundació Jaume Bofill, coincideixen que en lloc de ser obligatòries s'haurien d'aplicar de manera "transversal a tot el currículum" en format de projecte. "Cada cop que hi ha una reforma educativa s'afegeixen noves matèries al currículum, però no se n'elimina cap", alerta el pedagog.

De fet, Campo matisa que els serveis comunitaris ja és "projecte" perquè es dona l'opció a les escoles de subscriure'l en una o diverses assignatures. La nova formació s'impartirà aquest curs en 152 centres que els dos últims anys han participat en una prova pilot per determinar la iniciativa en què treballaran. Els 5.000 alumnes faran deu hores de formació a l'aula, per avaluar l'entorn i les persones amb qui compartiran experiències, i deu hores més de voluntariat fora de l'horari lectiu en una de les 100 entitats socials que hi col·laboren. "És una proposta de mínims que permetrà ser més flexible en el desenvolupament del projecte", creu Campo. La previsió d'Ensenyament és implementar la matèria a tots els centres -uns 70.000 alumnes- en un màxim de cinc anys. Els serveis comunitaris formen part del que es coneix com a *aprenentatge de serveis*. Aquesta metodologia va néixer als anys 60 als Estats Units i després es va desenvolupar a Amèrica del Sud, sobretot a l'Argentina. A diferència de Catalunya, el país sud-americà va esperar que més d'un 90% de les escoles fessin aquest tipus d'aprenentatge abans de convertir-lo en obligatori. Holanda va optar per la mateixa fórmula.

AMB LES ENTITATS SOCIALS Joves voluntaris fent lots de Nadal per a famílies desafortunades.

El perill de l'obligatorietat

L'aprenentatge de serveis fa només deu anys que s'està treballant a les escoles catalanes. "És un recorregut curt. Hauria sigut més encertat deixar-lo madurar i posposar que fos avaluable", explica Campo. Aquesta obligatorietat, segons la psicopedagoga, té un "risc". "Pot fer que part del professorat ho visqui com una imposició i ho faci només per cobrir l'expedient", apunta. Si això passés, lamenta, es perdria la base d'un projecte en què es treballen valors com la participació, la implicació, la solidaritat i l'altruisme.

L'altre risc de la nova formació és que no hi hagi una bona coordinació entre escoles i entitats, una preocupació que també comparteix el tercer sector. "Les entitats tenen el seu ritme i procés de treball i encabir-hi 5.000 alumnes de cop és una feina complicada", puntualitza Campo. La tasca encara serà més difícil d'aquí cinc anys, quan està previst que l'estudiïn 70.000 alumnes.

Part dels coneixements que es preveu que l'alumnat adquireixi en els serveis comunitaris també es desenvoluparan en l'assignatura de valors socials. La intenció de la conselleria d'Irene Rigau és que la nova matèria s'acabi fent a tots els cursos, tot i que s'implantarà de manera progressiva. El contingut de l'assignatura que s'ha introduït a última hora al currículum com a alternativa a la religió va arribar als centres divendres passat, just tres dies abans que comencés a impartir-se a les aules. Segons Roca, no deixa de ser una mena de l'antiga ètica o la que posteriorment va ser-ne la substituta: educació per a la ciutadania. "És un contrasentit que qui esculli religió no es formi en valors socials", creu el pedagog.

Més autonomia a les escoles

L'assignatura està dividida en quatre blocs: aprendre a ser i a pensar, aprendre a actuar de manera autònoma i coherent, aprendre a conviure i aprendre a ser ciutadans responsables en un món global. El seu treball es basarà en el jo, els altres i el món, i s'analitzaran aspectes com l'autoconeixement, l'autoestima, la identificació de les emocions i el sentit crític davant dels fets. "Són aspectes que s'haurien d'impregnar en tot el currículum educatiu", coincideixen Roca i Campo. El pedagog va més enllà i és partidari que als centres se'ls exigeixi un "mínim" currículum i a partir d'aquí desenvolupin el seu propi projecte educatiu. "S'ha de fer una aposta valenta perquè les escoles guanyin més autonomia i siguin els pares qui triïn quin projecte volen que estudiïn els seus fills", conclou.

(1)

Subscriu-vos

Voleu rebre l'ARA a casa? Voleu tenir accés il·limitat a tots els continguts de l'edició digital? Consulteu la nostra [àrea de subscripcions](https://subscripcions.ara.cat/?dis=a).

Newsletter

Si voleu rebre les notícies per e-mail, apunteu-vos al servei de newsletters de l'Ara.cat. [Doneu-nos la vostra adreça i trieu els enviaments que preferiu.](https://usuari/registre/dades_personals.html)